



ความแตกต่างของรูปแทนคำนามในแง่การใช้แทนที่กัน

3.1 การทดลองใช้รูปแทนคำนามประเภทอื่นแทนที่รูปแทนคำนามที่ปรากฏในข้อมูล

การศึกษาเรื่องความถี่ที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 2 ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างของรูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทเกี่ยวกับอัตราเล็กน้อยในการนำไปใช้ในตำแหน่งต่าง ๆ ในประโยค และในบริบทต่าง ๆ ในบทนี้จะทำการศึกษาต่อไปถึงผลที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อมีการใช้รูปแทนเหล่านี้แทนที่กัน โดยกำหนดสมมติฐานว่ารูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทไม่อาจจะแทนที่กันได้เสมอไปในทุกกรณีตามที่เคยเชื่อ ๆ กันมา และศึกษาว่าเกิดอะไรขึ้น ถ้านำรูปแทนคำนามประเภทอื่นไปใช้แทนที่รูปแทนคำนามซึ่งผู้เขียนบทความได้เลือกใช้ไว้แล้ว

3.1.1 วัตถุประสงค์ของการทดลองแทนที่ด้วยรูปแทนคำนามประเภทต่าง ๆ

การแทนที่รูปแทนคำนามในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะดูว่ารูปแทนคำนามแต่ละประเภทมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ถ้าวัดรูปแทนคำนามในข้อมูลสามารถแทนที่ได้ด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ แสดงว่ารูปแทนแต่ละประเภทไม่ต่างกัน แต่ถ้าแทนที่ไม่ได้หรือแทนที่ได้น้อย แสดงว่ารูปแทนคำนามเหล่านั้นต่างกัน รูปแทนคำนามแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้มีที่ใช้ต่างกัน

3.1.2 วิธีการแทนที่

การแทนที่รูปแทนในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนำรูปแทนประเภทอื่นอีก 3 ประเภทแทนที่ในตำแหน่งและบริบทของรูปแทนคำนามที่ปรากฏในข้อมูล

ตัวอย่างต่อไปนี้ แสดงให้เห็นการแทนที่และผลการแทนที่ ผู้วิจัยจะเขียนรูปแทนคำนามที่ผู้เขียนใช้ในข้อมูล และรูปแทนคำนามประเภทอื่นที่นำมาทดลองแทนที่ไว้ภายในเครื่องหมาย { } โดยจะวางรูปแทนคำนามที่ผู้เขียนใช้ไว้ในบรรทัดแรก และวางรูปแทนคำนามประเภทอื่นที่นำไปแทนที่อยู่ในบรรทัดต่อมา โดยจะใช้เครื่องหมายแสดงผลที่เกิดขึ้นแต่ละข้อ ดังนี้

- * เป็นเครื่องหมายที่แสดงว่าใช้แทนที่ไม่ได้ เพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์
 - ? เป็นเครื่องหมายที่แสดงว่าอาจใช้แทนที่กันได้ โดยไม่ผิดไวยากรณ์ แต่เจ้าของบางภาษามองคนอาจไม่ยอมรับ เพราะอาจเกิดผลตั้งที่จะแสดงไว้อย่างละเอียด
- ใน 3.2.3

ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงให้เห็นว่ากรณารูปแทนประเภทซ้ำรูป โบมะตุม รูปแทนประเภทบ่งชี้ โบไมชนิตนี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม มัน การใช้แทนที่รูปแทนประเภทรูป ๑ ที่ปรากฏในข้อมูล

ชาวฮินดูเชื่อว่า โบมะตุม ที่มีรูปร่างเป็นสามแฉกคล้ายตรีศูลนั้น เป็นสัญลักษณ์ของหน้าที่ 3 อย่างของพระศิวะ คือ การสร้าง พิทักษ์ และการทำลาย นอกจากนั้น

๑ ยังเป็นสัญลักษณ์ของตาทั้งสามของ โบมะตุม โบไมชนิตนี้ มัน

พระศิวะด้วย

(4-9)

สำหรับรูปแทนคำนามประเภทที่มีรูปหลายรูปให้เลือกใช้ตามความเหมาะสม ซึ่งได้แก่รูปแทนประเภทบ่งชี้และรูปแทนประเภทคำสรรพนามนั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปที่เหมาะสม และสามารถใช้แทนที่รูปนามวลีเดิมได้ดีที่สุดมาใช้แทนที่ เช่น ใช้ พระองค์ แทนรูปนามวลีเดิมที่เป็นเจ้านายในราชวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป ใช้ เขา แทนรูปนามวลีเดิมที่เป็นบุคคลที่กล่าวถึง (บุรุษที่ 3) ใช้ มัน แทนรูปนามวลีเดิมที่เป็นสัตว์ และสิ่งไม่มีชีวิต

ส่วนรูปแทนประเภทบ่งชี้ก็จะเลือกใช้รูปที่เหมาะสมสามารถแทนที่ได้ในตำแหน่งนั้น ๆ โดยไม่กำหนดว่าจะเป็นรูปใด หากมีรูปใดใช้ได้ก็ถือว่าอาจแทนที่ด้วยนามวลีบ่งชี้ได้

ในกรณีที่แทนที่ไม่ได้ด้วยรูปใดรูปหนึ่งก็จะทดลองใช้รูปแทนประเภทอื่น เมื่อทดลองแล้วไม่มีรูปใดเหมาะสมก็จะถือว่าแทนที่ไม่ได้ ดังตัวอย่าง รูปแทนโบไมซ์นิตน์และโบไมซ์ ในข้อความต่อไปนี้

ชาวฮินดูเชื่อว่า โบมะตุม ที่มีรูปร่างเป็นสามแฉกคล้ายตรีศูลนั้น เป็นสัญลักษณ์ของหน้าที่ ๓ อย่างของพระศิวะ คือ การสร้าง การพิทักษ์ และการทำลาย นอกจากนั้น

$$\left. \begin{array}{c} \underline{\underline{\text{๐}}} \\ \underline{\underline{\text{โบไมซ์นิตน์}}} \\ \text{หรือ} \\ \underline{\underline{\text{โบไมซ์}}} \end{array} \right\}$$

ยังเป็นสัญลักษณ์ของดาทั้งสามของพระศิวะด้วย

(4-9)

3.2 ผลของการแทนที่รูปแทนที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนค่านามประเภทอื่น

เมื่อได้ทดลองนำรูปแทนค่านามประเภทอื่นมาใช้แทนที่รูปแทนค่านามที่ปรากฏในข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับเจ้าของภาษาอีก 1 ท่าน คือ นางสาวอุไร งามสม พบว่าอาจจะเกิดผล 3 ลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

3.2.1 ใช้แทนที่กันได้ โดยไม่ผิดไวยากรณ์และไม่เปลี่ยนความหมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. หลังจากที่รถแล่นออกจากชานอัยได้สักสองชั่วโมง

$\left. \begin{array}{c} \underline{\underline{\text{มัน}}} \\ \underline{\underline{\text{๐}}} \\ \underline{\underline{\text{รถ}}} \\ \underline{\underline{\text{รถคันนี้}}} \end{array} \right\}$ ก็ค่อย ๆ ไต่ขึ้นเขาชันไปเรื่อย ๆ

(5-12)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภท๐ รูปแทนประเภทซ้ำรูป รถ และรูปแทนประเภท๐ รถคันนี้ ต่างก็ใช้แทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนาม มัน ในข้อมูลได้

ข. อิกคิวซัง เป็นโอรสของจักรพรรดิโกโคเมะทสึ

พออายุได้ 6 ขวบ $\left. \begin{array}{c} \underline{\underline{\emptyset}} \\ \underline{\underline{\text{อิกคิวซัง}}} \\ \underline{\underline{\text{เจ้าชายองค์นี้}}} \\ \underline{\underline{\text{ท่าน}}} \end{array} \right\} \text{ก็ถูก}$

บรลุมการเมืองของราชสำนักมีบั้งคัมให้ไปบวชเณร

(7-9)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทซ้ำรูป อิกคิวซัง รูปแทนประเภทบั้งซึ่ง เจ้าชายองค์นี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม ท่าน ต่างก็ใช้แทนที่รูปแทนประเภทรูป ๕ ในข้อมูลได้

3.2.2 ใช้แทนที่กันไม่ได้ เพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. ในบรรดาเทวรูปเหล่านี้ ไม่มีสักองค์เดียวที่มีพระหัตถ์

เหมือนกับศิลปะพื้นเมืองแบบทวาราวดี เราจะนึกว่า

อิทธิพลในศาสนาพราหมณ์จากอินเดียรุนแรงจนกระทั่ง

ช่างทวาราวดี ไม่กล้าทำแบบหน้าคาพื้นเมืองทั้ง ๆ ที่

พระหัตถ์พระพุทธรูป เป็น

$\left. \begin{array}{c} \underline{\underline{\text{แบบนี้}}} \\ * \\ \underline{\underline{\emptyset}} \\ * \\ \underline{\underline{\text{มัน}}} \\ ? \\ \underline{\underline{\text{แบบหน้าคาพื้นเมือง}}} \end{array} \right\}$

(2-14)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทรูป ๕ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม มัน ไม่สามารถแทนที่รูปแทนประเภทบั้งซึ่ง แบบนี้ ในข้อมูล เพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ เนื่องจากรูปแทนประเภทรูป และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม มัน ไม่สามารถปรากฏหลังคำกริยา เป็น ในกรณีนี้ได้ เพราะเป็น ในที่นี้ เป็นคำกริยาที่ไร้รายละเอียด ลักษณะ หรือคุณสมบัติของประธาน

ข. ถ้าไม่ต้องการที่จะเรียก ศิลปะขอมหรือเขมรในประเทศไทย

ที่เก่าไปกว่าพุทธศตวรรษที่ 16 ว่าศิลปะลพบุรี ก็น่าจะ

เรียกว่า { ศิลปะขอมหรือเขมรในประเทศไทย
* อ
* ศิลปะแบบนี้
* มัน }



(2-20)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทรูป อ รูปแทนประเภท มัน และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม มัน ต่างก็ไม่สามารถใช้แทนที่รูปแทนประเภท ช้ำรูป ศิลปะขอมหรือเขมรในประเทศไทย เพราะตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่ใช้รูปแทนประเภท ช้ำรูป ได้เพียงประเภทเดียวเท่านั้น

ค. เนื่องจากดินแดนทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นศูนย์กลาง

การค้าดังกล่าว จึงมีอิทธิพลของศิลปะต่าง ๆ เข้ามาปะปน

มาก เช่น ศิลปะอินเดียแบบทางภาคใต้ และ { อ
* มัน }

อุปตะ

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทคำสรรพนาม มัน ไม่สามารถใช้แทนที่รูปแทนประเภทรูป เพราะรูปแทนคำสรรพนาม มัน ไม่สามารถมีส่วนขยายตามหลัง

3.2.3 อาจใช้แทนที่กันได้ โดยไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์

ในกรณีเช่นนี้เจ้าของภาษาอาจมีความเห็นต่างกันได้ ในแง่ที่ว่าบางคนยอมรับว่าใช้ได้ (acceptable) บางคนว่าใช้ไม่ได้ (unacceptable) ทั้งนี้เพราะเมื่อใช้รูปแทนคำนามประเภทอื่นแทนที่แล้ว อาจจะทำให้เกิดการซ้ำซาก หรือการเน้นย้ำ การกำกวม เกี่ยวกับรูปนามวลีเดิม และการอ้างอิงเปลี่ยนไป แต่สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก็ไม่ทำให้ผิดไวยากรณ์ และยังคงจะสื่อสารให้ความหมายได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. การซ้ำซากหรือการเน้นย้ำ ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นกับการใช้รูปแทนที่ซ้ำรูปกับ
รูปนามวลีเดิม ซึ่งผู้พูดบางคนเห็นว่าเป็นการซ้ำซาก ในขณะที่บางคนอาจถือว่าเป็นการ เน้นย้ำ
อย่างไรก็ดีปรากฏการณ์นี้ไม่ทำให้ผิดไวยากรณ์ และไม่มีผลกระทบต่อความหมายของประโยค
ผู้วิจัยจึงถือเป็นปรากฏการณ์เดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อิกคิวซัง เกิด เมื่อ พ.ศ. 1937 $\left\{ \begin{array}{l} \underline{\phi} \\ \underline{\text{อิกคิวซัง}} \end{array} \right\}$

มรณภาพเมื่อ พ.ศ. 2024 คิดเทียบง่าย ๆ

ก็คือตรงกับสมัยต้นอยุธยา หรือพูดให้ชัด เจน เลย

ก็คือว่า $\left\{ \begin{array}{l} \underline{\phi} \\ \underline{\text{อิกคิวซัง}} \end{array} \right\}$ เกิดในสมัยที่พระราเมศวร

ครองราชย์เป็นครั้งที่สอง $\left\{ \begin{array}{l} \underline{\phi} \\ \underline{\text{อิกคิวซัง}} \end{array} \right\}$ เกิด

ก่อนพระราเมศวรสวรรคตเพียงหนึ่งปี และ

$\left\{ \begin{array}{l} \underline{\phi} \\ \underline{\text{อิกคิวซัง}} \end{array} \right\}$ ก็มรณภาพในปลายรัชสมัยของ

พระบรมไตรโลกนาถ

(7-8)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า รูปแทนประเภทซ้ำรูป อิกคิวซัง เมื่อใช้แทนที่รูปแทน
ประเภทรูป φ ในข้อมูลแล้วไม่ทำให้ผิดไวยากรณ์ อาจใช้แทนที่กันได้ แต่จะเห็นได้ว่า
การเน้นย้ำเมื่อทำติดต่อกันไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดความซ้ำซากขึ้นได้ นั่นเอง

ข. การกำกวม การกำกวมนี้เป็นการกำกวมเกี่ยวกับการอ้างถึงรูปนามวลีเดิม
เกิดจากการใช้รูปแทนคำนามในบริบทที่มีนามวลีที่สามารถเป็นรูปนามวลีเดิมของรูปแทนคำนาม
นั้นมากกว่า 1 นามวลี ทำให้อาจจะตัดสินไม่ได้ว่านามวลีใด เป็นรูปนามวลีเดิมของรูปแทนนั้น
ดังตัวอย่างการใช้รูปแทนพระองค์ ในข้อความต่อไปนี้

พวกนี้ต้องการแสดงให้เห็นว่า พระศิวะ นั้นสำคัญกว่า

ยิ่งไปกว่า พระวิษณุ แม้แต่พระลักษมีชายาของ

$\left. \begin{array}{l} \text{พระวิษณุ} \\ ? \text{พระองค์} \end{array} \right\}$ เองก็ยังคงบูชากราบไหว้

(4-18)

จะเห็นได้ว่าเมื่อใช้รูปแทน พระองค์ ความหมายของรูปแทนแบบนี้ อาจจะเป็นการอ้างถึงเทพทั้ง 2 องค์ คือ พระวิษณุ หรือ พระศิวะ ก็ได้ โดยเฉพาะถ้าผู้ฟังไม่มีความรู้ว่าพระลักษมีเป็นชายาของพระวิษณุ

ค. การอ้างอิงเปลี่ยนแปลง การอ้างอิงเปลี่ยนแปลงนี้หมายความว่า เมื่อใช้รูปแทนค่านามประเภทอื่นแทนที่รูปแทนค่านามที่นำมาใช้แทนที่นั้นไม่ได้อ้างถึงรูปนามวลีเดิม แต่เปลี่ยนการอ้างอิงไปอ้างถึงสิ่งอื่นที่อาจจะอยู่ในปริบทภาษา หรืออยู่นอกปริบทภาษาได้ ดังตัวอย่าง การใช้รูปแทนซ้ำรูป ชายหนุ่มคนหนึ่ง ในข้อความต่อไปนี้

"อ้ายคนไทย" ชายหนุ่มคนหนึ่ง กล่าวทักเป็น
 ประโยคคำถามกับผมแล้ว $\left. \begin{array}{l} \text{_____} \\ ? \text{ชายหนุ่มคนหนึ่ง} \end{array} \right\}$
 กล่าวแนะนำตนเองว่า "ข้อยคนไทย"

(5-1)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทซ้ำรูป ชายหนุ่มคนหนึ่ง อาจใช้แทนที่รูปแทนประเภทรูปได้โดยไม่มีคิดไวยากรณ์ แต่ก็ทำให้การอ้างอิงเปลี่ยนแปลงไป รูปแทนประเภทซ้ำรูป ชายหนุ่มคนหนึ่ง เป็นรูปแทนที่มีรูปนามวลีที่ประกอบด้วยปริมาณวลี คนหนึ่ง ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลใหม่ (new information) จึงทำให้รูปแทน ชายหนุ่มคนหนึ่ง ในที่นี้ไม่ได้อ้างถึงรูปนามวลีเดิม แต่อ้างถึงนามวลีอื่นแทน

3.3 ผลของการแทนที่รูปแทนค่านามแต่ละประเภทที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนค่านามประเภทอื่น

การทดลองนำเอารูปแทนค่านามประเภทอื่นอีก 3 ประเภทมาใช้แทนที่รูปแทนค่านามที่ปรากฏในข้อมูล แสดงให้เห็นว่ารูปแทนค่านามทั้ง 4 ประเภทแทนที่กันได้ประมาณ 32.04% เท่านั้น

ส่วนอีก 67.96% ไม่สามารถใช้แทนที่กันได้ เหตุผลหนึ่งเพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ อีกเหตุผลหนึ่งคือ อาจทำให้เกิดการซ้ำซาก หรือการเน้นย้ำ การกำกวมในการอ้างอิงรูป นามวลีเดิม และการอ้างอิงเปลี่ยนไป ผลการทดลองนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทไม่สามารถใช้แทนที่กันได้ในทุกกรณีและข้อเท็จจริงนี้ชี้ให้เห็นว่ารูปแทนคำนาม แต่ละประเภทคงจะมีลักษณะประจำแตกต่างกันที่ทำให้ไม่สามารถแทนที่กันได้โดยเสรี ลักษณะ ประจำรูปแทนคำนามที่ต่างกันนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่กำหนดการใช้รูปแทนคำนามว่า รูปแทนคำนาม แต่ละประเภทใช้แทนรูปนามวลีเดิมในตำแหน่งใด สถานการณ์ใดบ้าง ผลของการแทนที่รูปแทน คำนามทั้ง 4 ประเภท ในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่น มีดังนี้

3.3.1 ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทรูป

จากการทดลองแทนที่รูปแทนประเภทรูปที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ อีก 3 ประเภท พบว่า มีการแทนที่ได้ 36.90% โดยเฉลี่ย และความเป็นไปได้ในการแทนที่ด้วย รูปแทนประเภทอื่น แต่ละประเภทที่ไม่ต่างกันมากนัก ดังข้อมูลในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 21 แสดงผลการแทนที่รูปแทนประเภทรูปด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ

ผลการแทนที่ ประเภท รูปแทนคำนาม	ผลการแทนที่			รวม
	แทนที่ได้	อาจแทนที่ได้	แทนที่ไม่ได้	
รูปแทนประเภทซ้ำรูป	178 (38.86%)	276 (60.27%)	4 (0.87%)	458 (100%)
รูปแทนประเภทบ่งชี้	151 (32.97%)	300 (65.50%)	7 (1.53%)	458 (100%)
รูปแทนประเภทคำ สรรพนาม	178 (38.86%)	191 (41.71%)	89 (19.43%)	458 (100%)
เฉลี่ย	36.09%	55.83%	7.28%	

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่าการแทนที่รูปแทนประเภทอรุรูปได้มีเพียง 36.09% เมื่อเปรียบเทียบกับกรแทนที่ แล้วทำให้ประโยชน์คิดไวยากรณ์ 7.28% หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายบางประการแต่ก็ยังมีอาจใช้แทนที่กันได้ถึง 55.83% และพบว่าโอกาสที่จะใช้รูปแทนประเภทอื่นมาแทนที่รูปแทนประเภทอรุรูปนั้นมีอยู่ไม่มากนัก

แม้ว่าการแทนที่ที่ทำให้ประโยชน์คิดไวยากรณ์จะดูไม่สูงมากนัก แต่ถ้าพิจารณาถึงผลกระทบของการแทนที่ด้วยรูปแทนประเภทอื่นทางด้านความหมายก็จะเห็นได้ว่า รูปแทนอรุรูปมีลักษณะเฉพาะซึ่งต่างไปจากรูปแทนประเภทอื่น เมื่อพิจารณาการแทนที่ที่ไม่คิดไวยากรณ์แต่อาจเกิดอาจเปลี่ยนแปลงทางความหมายจะเห็นได้ว่า เมื่อนำรูปแทนประเภทอรุรูปมาแทนที่แล้วทำให้เกิดความเข้าใจมากที่สุด 97.82% จากจำนวนนามวลีรูปทั้ง 5 บทความที่นำมาศึกษา แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทอรุรูป และรูปแทนประเภทอรุรูปมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองแทนที่ที่มากที่สุด เป็น เรื่องของการเข้าใจหรือการเน้นย้ำ แต่เมื่อพิจารณาการนำรูปแทนประเภทอรุรูปมาแทนที่รูปแทนประเภทอรุรูป แล้วพบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นคือการอ้างอิง เปลี่ยนไปมากที่สุดถึง 80.11% ของจำนวนรูปแทนประเภทอรุรูปทั้งสิ้นใน 5 บทความ แสดงว่าความแตกต่างระหว่างรูปแทนประเภทอรุรูป และรูปแทนประเภทอรุรูปมากกว่าความแตกต่างระหว่างรูปแทนประเภทอรุรูปกับรูปแทนประเภทอรุรูป เพราะรูปแทนประเภทอรุรูปเป็นรูปแทนที่ให้ความหมายเฉพาะหรือจำแนกต่าง เมื่อนำมาใช้แทนที่รูปแทนประเภทอรุรูปที่ไม่ได้แสดงความหมายเฉพาะหรือจำแนกต่างแล้ว จะทำให้รูปแทนประเภทอรุรูปเปลี่ยนไปแสดงความหมายเฉพาะหรือจำแนกต่าง สิ่งอื่นที่ไม่ใช่รูปนามวลีเดิมแทน ในทำนองเดียวกันเมื่อนำรูปแทนประเภทคำสรรพนามแทนที่รูปแทนประเภทอรุรูปแล้วทำให้ประโยชน์คิดไวยากรณ์ถึง 19.42% และในกรณีที่ไม่คิดไวยากรณ์ก็ปรากฏว่าทำให้การอ้างอิง เปลี่ยนไปและเกิดการกำวมวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทอรุรูป และรูปแทนประเภทคำสรรพนามมีความแตกต่างมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะรูปแทนประเภทอรุรูป เป็นรูปแทนที่อ้างอิงได้เท่าความหมายของรูปนามวลี เดิมทุกประการ แต่รูปแทนประเภทคำสรรพนามที่เป็นบุรุษสรรพนามยังอาจจะแสดงสถานภาพทางสังคมได้ด้วยในเวลาเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป รูปแทนประเภทอรุรูปกับรูปแทนประเภทอรุรูป มีความใกล้เคียงกันมาก ในการทำหน้าที่เป็นรูปแทน กล่าวคือ สื่อความหมายได้เท่าและเหมือนรูปนามวลี เดิม ส่วนรูปแทนประเภทอรุรูปนี้มีการเพิ่ม เดิมลักษณะเฉพาะและจำแนกแยกแยะลงไป ในขณะที่รูปแทนประเภท

คำสรรพนามอาจจะเน้นให้เห็นลักษณะบางอย่างโดยเฉพาะ เช่น สถานภาพทางสังคมของรูป นามวลีเดิม ดังนั้นถ้าจะมีรูปแทนที่แทนที่รูปแทนประเภทอุปได้บ้าง รูปแทนนั้นก็คือ รูปแทน ประเภทซ้ำรูป และผลที่เกิดขึ้นก็มีโอกาสน้อยมากที่จะผิดไวยากรณ์ การเปลี่ยนแปลงอย่างเดี่ยว ที่เกิดขึ้น คือ เกิดลักษณะ เน้นย้ำหรือการซ้ำซากขึ้น

3.3.2 ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทซ้ำรูป

จากการทดลองแทนที่รูปแทนประเภทซ้ำรูปที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ อีก 3 ประเภท พบว่ามีการแทนที่ได้เพียง 20.90% ซึ่งน้อยลงไปยิ่งกว่าการแทนที่รูปแทนประเภท รูปเสียอีก นอกนั้นเป็นการแทนที่ไม่ได้เพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์หรือทำให้ความหมาย เปลี่ยนไปบางประการเป็นส่วนมาก ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 22 แสดงผลการแทนที่รูปแทนประเภทซ้ำรูปด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ

ผลการแทนที่ ประเภท รูปแทนค่านาม	แทนที่ได้	อาจแทนที่ได้	แทนที่ไม่ได้	รวม
รูปแทนประเภทอุป	58 (18.65%)	85 (27.33%)	168 (54.02%)	311 (100%)
รูปแทนประเภทบ่งชี้	60 (19.29%)	238 (76.53%)	13 (4.18%)	311 (100%)
รูปแทนประเภท คำสรรพนาม	77 (24.76%)	113 (36.33%)	121 (38.91%)	311 (100%)
เฉลี่ย	20.90%	46.73%	32.37%	

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทอื่น ๆ แทนที่รูปแทนประเภทซ้ำรูปได้ เป็นส่วน น้อย เพราะโอกาสจะผิดไวยากรณ์มีถึงเกือบ 40% แสดงว่ารูปแทนประเภทซ้ำรูปนี้คงจะมี ลักษณะประจำบางประการที่ต่างจากรูปแทนประเภทอื่น ๆ การแทนที่ไม่ได้นี้เกิดกับรูปแทน ประเภทอุปมากที่สุดคือ 168 - แห่ง คิดเป็น 54.02% แสดงว่า รูปแทนประเภทอุป และ

รูปแทนประเภทซ้ำรูปมีที่ใช้ต่างกันมาก ทั้ง ๆ ที่รูปแทนทั้งสองประเภทนี้ต่างก็ใช้อ้างถึงรูปนามวลี เดิมโดยคงความหมายเดิมไว้ทุกประการ สิ่งที่รูปแทนทั้งสองประเภทนี้ต่างกันคือ การมีรูปและ ไม่มีรูป รูปแทนประเภทอรุปรูปไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่ต้องใช้รูปนามวลีมารับ จึงใช้แทนที่ รูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งนั้น ๆ ไม่ได้ จำนวน 54.02% ที่รูปแทนประเภทอรุปรูปใช้แทนที่ รูปแทนประเภทซ้ำรูปไม่ได้มีค่อนข้างสูง และใช้แทนที่ได้เพียง 18.65% เท่านั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่าขณะที่เราอาจใช้รูปแทนประเภทซ้ำรูป แทนที่รูปแทนประเภทอรุปรูปได้ โดยเสี่ยงกับการซ้ำซากหรือ เน้นย้ำ แต่เราไม่อาจจะนำเอารูปแทนประเภทอรุปรูปมาใช้แทนรูป แทนประเภทซ้ำรูปได้มากนัก เพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์หรือ เกิดความกำกวมได้

เมื่อพิจารณาการนำรูปแทนประเภทบ่งชี้มาแทนที่รูปแทนประเภทซ้ำรูป แล้วพบว่า รูปแทนประเภทบ่งชี้แทนที่ไม่ได้ เพราะทำให้ผิดไวยากรณ์ 4.18% แทนที่ได้โดยไม่ทำให้ผิด ไวยากรณ์ แต่ทำให้การอ้างอิง เปลี่ยนไปมากที่สุด 99.76% ของจำนวนรูปแทนประเภทซ้ำรูป ทั้งสิ้นใน 5 บทความที่นำมาศึกษา แสดงว่ารูปแทนประเภทซ้ำรูปต่างจากรูปแทนประเภทบ่งชี้ ตรงที่รูปแทนประเภทบ่งชี้ เป็นรูปแทนที่ให้ความหมายที่เฉพาะหรือจำแนกต่าง เมื่อนำมาใช้แทนที่ รูปแทนประเภทซ้ำรูปซึ่งไม่ได้ให้ความหมายที่เฉพาะหรือจำแนกต่าง แล้วจึงจะทำให้รูปแทน ประเภทบ่งชี้ เปลี่ยนไปแสดงความที่ เฉพาะหรือจำแนกต่างสิ่งอื่นที่ไม่ใช่รูปนามวลี เดิมแทน

รูปแทนประเภทคำสรรพนามใช้แทนที่รูปแทนประเภทซ้ำรูปแล้วทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ มีมากถึง 38.91% ซึ่งก็เป็น เพราะว่ารูปแทนประเภทคำสรรพนามไม่สามารถปรากฏในบางตำแหน่ง เช่น ไม่สามารถปรากฏหลังคำกริยาที่ให้รายละเอียด หรือคุณสมบัติของประธาน และรูปแทนประเภท คำสรรพนาม มัน ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่มีส่วนขยายตามหลังได้

3.3.3 ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทบ่งชี้

จากการทดลองแทนที่รูปแทนประเภทบ่งชี้ที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ อีก 3 ประเภท พบว่ามีการแทนที่ได้มากถึง 44.26% โดยเฉลี่ยดังนี้



ตารางที่ 23 แสดงผลการแทนที่รูปแทนประเภทหนึ่งด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ

ผลการแทนที่ ประเภท รูปแทนค่านาม	แทนที่ได้	อาจแทนที่ได้	แทนที่ไม่ได้	รวม
รูปแทนประเภทรูป	57 (46.72%)	37 (30.33%)	28 (21.95%)	122 (100%)
รูปแทนประเภทชำรูป	68 (55.74%)	54 (44.26%)	-	122 (100%)
รูปแทนประเภท คำสรรพนาม	37 (30.33%)	55 (45.08%)	30 (24.51%)	122 (100%)
เฉลี่ย	44.26%	39.89%	15.82%	

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทชำรูปแทนที่รูปแทนประเภทหนึ่งซึ่งมากที่สุด 55.74% และยังเป็นรูปแทนเพียงประเภทเดียวที่นำมาใช้แทนที่รูปแทนประเภทหนึ่งซึ่งแล้วไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ ซึ่งก็เป็นเพราะรูปแทนประเภทชำรูปสามารถปรากฏได้ในทุกตำแหน่งที่รูปแทนประเภทหนึ่งซึ่งปรากฏได้เพียงแต่ เมื่อนำรูปแทนประเภทชำรูปมาแทนที่รูปแทนประเภทหนึ่งซึ่งแล้วจะทำให้ความหมายซีเฉพาะหรือจำแนกต่าง หายไป สิ่งที่เกิดเหลืออยู่คือการอ้างอิงรูปนามวลีเดิมเพียงอย่างเดียว รูปแทนประเภทชำรูปซึ่งทำให้เกิดความซ้ำซาก

รูปแทนประเภทรูป ใช้แทนที่รูปแทนประเภทหนึ่งซึ่งแล้ว ทำให้ผิดไวยากรณ์ 22.95% ซึ่งเป็นเพราะว่ารูปแทนประเภทรูปไม่สามารถปรากฏในบางตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งหลังคำบุพบท ตำแหน่งหลังคำกริยาที่ให้รายละเอียดหรือคุณสมบัติของประธาน นอกจากนี้รูปแทนประเภทรูปยังอาจใช้แทนที่ได้โดยไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ แต่ทำให้เกิดความกำกวมเกี่ยวกับการอ้างอิงรูปนามวลีเดิม ทั้งนี้ เพราะ เมื่อนำรูปแทนประเภทรูปมาแทนที่รูปแทนประเภทหนึ่งซึ่งแล้วจะทำให้ความหมายซีเฉพาะหรือจำแนกต่าง หายไป และการไม่มีรูปของรูปแทนประเภทรูปยังช่วยทำให้เกิดความกำกวมได้ง่ายมากขึ้น

สำหรับรูปแทนประเภทคำสรรพนามนั้น เมื่อนำมาแทนที่รูปแทนประเภทบ่งชี้ แล้วแทนที่ได้ น้อยกว่ารูปแทนประเภทอื่น ๆ แสดงว่ารูปแทนประเภทบ่งชี้ต่างจากรูปแทนประเภทคำสรรพนาม มากที่สุด

3.3.4 ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนาม

จากผลของการทดลองแทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ อีก 3 ประเภท ได้ผลว่ามีการแทนที่ได้ 26.08% โดยเฉลี่ยและรูปแทนประเภทชี้รูปใช้แทนที่ได้ มากที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 24 แสดงผลการแทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามด้วยรูปแทนประเภทอื่น ๆ

ผลการแทนที่ ประเภท รูปแทนคำนาม	แทนที่ได้	อาจแทนที่ได้	แทนที่ไม่ได้	รวม
รูปแทนประเภทอรุ	11 (15.94%)	49 (71.01%)	9 (13.05%)	69 (100%)
รูปแทนประเภทชี้รูป	29 (42.03%)	40 (57.97%)	-	69 (100%)
รูปแทนประเภทบ่งชี้	14 (20.29%)	55 (79.71%)	-	69 (100%)
เฉลี่ย	26.09%	69.56%	4.35%	

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทอรุเป็นรูปแทนเพียงประเภทเดียวที่ใช้แทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามไม่ได้เพราะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของรูปแทนประเภทคำสรรพนามและรูปแทนประเภทอรุมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งก็เป็นเพราะว่ารูปแทนประเภทอรุไม่สามารถปรากฏในบางตำแหน่ง นอกจากนี้ เมื่อนำรูปแทนประเภทอรุมาใช้แทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามแล้ว ความหมายที่รูปแทนประเภท

คำสรรพนามสามารถแสดงได้ เช่น การแสดงสถานภาพทางสังคม จะหายไป รูปแทนประเภท
 อรูปจึงทำให้เกิดความกำกวมมาก

รูปแทนประเภทซ้ำรูป เมื่อนำมาแทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามแล้วไม่ทำให้ประโยค
 ผิดไวยากรณ์ แต่ก็ทำให้เกิดการซ้ำซาก เพราะ เมื่อนำเอารูปแทนประเภทซ้ำรูปมาแทนที่คำ
 สรรพนามแล้ว อาจทำให้การแสดงสถานภาพทางสังคมซึ่งเป็นลักษณะ เฉพาะลักษณะหนึ่งของ
 รูปแทนประเภทคำสรรพนามหายไป จึงเกิดการซ้ำซาก

รูปแทนประเภทบ่งชี้ เมื่อนำมาแทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามแล้วก็ไม่ทำให้ประโยค
 ผิดไวยากรณ์เช่นกัน ทั้งนี้ก็ยังคง เป็น เพราะรูปแทนประเภทนี้สามารถปรากฏได้ในทุกตำแหน่งที่
 รูปแทนประเภทคำสรรพนามปรากฏได้ แต่ก็ทำให้การอ้างอิง เปลี่ยนไป ซึ่งก็เป็นเพราะ เหตุผล
 เกี่ยวกับความหมายชี้เฉพาะหรือบอกความต่างซึ่งได้กล่าวแล้ว

3.4 สรุปลักษณะของรูปแทนคำนามแต่ละประเภท

เมื่อพิจารณาผลจากการนับความถี่ในการใช้และผลจากการแทนที่รูปแทนแต่ละประเภทด้วย
 รูปแทนอื่นแล้วจะช่วยให้มองเห็นได้ว่ารูปแทนคำนามนั้นจำแนกออกได้เป็น 2 พวกใหญ่คือ พวกแรก
 เป็นรูปแทนคำนามที่ให้ความหมายเท่ากับรูปนามวลีเดิมซึ่งมีอยู่ 2 ชนิด คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูป
 และรูปแทนประเภทอรูป รูปแทนคำนาม 2 ชนิดนี้จะให้ความหมายไม่ต่างไปจากนามวลีเดิม
 ข้อแตกต่างของรูปแทนทั้งสองก็คือ ชนิดแรก เป็นการซ้ำรูปนามวลีเดิม ส่วนชนิดหลังเป็นการละรูป
 ได้ในฐานที่เข้าใจ

รูปแทนอีกพวกหนึ่งคือ รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม
 รูปแทน 2 ชนิดนี้มีความหมายบางส่วนที่ต่างไปจากรูปนามวลีเดิมกล่าวคือ รูปแทนประเภทบ่งชี้
 จะเพิ่มลักษณะการชี้เฉพาะหรือการจำแนกแยกแยะขึ้นซึ่งได้จากการปรากฏของคำชี้เฉพาะใน
 รูปแทน ส่วนรูปแทนประเภทคำสรรพนามนั้นจะเห็นได้ว่า ถ้าเป็นบุรุษสรรพนามแล้ว ในข้อมูล
 จะพบบุรุษสรรพนามสำหรับรูปนามวลีเดิมที่หมายถึง มนุษย์เสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยปรากฏ
 บุรุษสรรพนามที่ใช้กับสัตว์ สิ่งไม่มีชีวิตหรือนามธรรม เมื่อพิจารณาจากรูปแทนแต่ละประเภท จะเห็น
 ได้ว่า รูปแทนที่เป็นบุรุษสรรพนามนี้จะแสดงสถานภาพทางสังคมของนามวลีให้เห็นด้วย อาจจะ
 เนื่องมาจากการ เลือกชนิดของข้อมูลซึ่ง เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมก็ได้ที่ทำให้

หมการใช้รูปแทนที่เป็นนุสรพรรณามน้อย อย่างไรก็ตามก็ข้อมูลเหล่านี้ก็ทำให้เห็นได้ว่า นุสรพรรณามนั้นมีแนวโน้มจะนำไปใช้กับรูปนามวลีเดิมที่มีใช้มนุษย์ หากแต่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต สัตว์ หรือนามธรรมค่อนข้างน้อย และนี่อาจจะ เป็นข้อจำกัดของการใช้สรรพนามก็เป็นได้

จากการพิจารณา รวม ๆ กันไป อาจหอบสรุปได้ว่า รูปแทนประเภทรูป เป็นรูปแทนค่านามที่ทำหน้าที่อ้างอิงได้สมบูรณ์ตรงตามความหมายของรูปนามวลีเดิม และสะดวกในการใช้ กล่าวคือเพียงละไว้ในฐานที่เข้าใจ ดังนั้นจึง เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด รูปแทนที่นิยมใช้รองลงมาคือรูปแทนประเภทซ้ำรูปซึ่งทำหน้าที่ได้พอ ๆ กับรูปแทนประเภทรูปอ้างอิงถึงความหมายได้เท่านั้นามวลีเดิม ข้อต่างก็คือ การละไว้ในฐานที่เข้าใจหรือการใช้รูปแทนประเภทรูปนั้น เสี่ยงต่อการเกิดความกำกวม ในขณะที่รูปแทนประเภทซ้ำรูป เสี่ยงต่อการซ้ำซากหรือมีอะนั่นก็ให้ความรู้สึกว่าเป็นการเน้นย้ำ ส่วนรูปแทนประเภทบ่งชี้เน้นใช้เมื่อต้องการชี้เฉพาะเจาะจง แยกนามวลีนั้นออกจากนามวลีอื่น ดังนั้นจึงอาจจะ เลือกมาใช้เมื่อมีวัตถุประสงค์เช่นนั้น เท่านั้น จึงพบในข้อมูลไม่มากนัก ส่วนรูปแทนประเภทคำสรรพนามนั้นมีลักษณะพิเศษซึ่งเท่าที่ประมวลดูจากข้อมูลชุดนี้ ดูเหมือนจะใช้กับนามวลีที่เป็นมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ และเมื่อใช้ก็จะเพิ่ม เดิมข้อมูล เรื่องสถานภาพทางสังคมของนามวลีนั้นไว้ด้วย ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏในข้อมูลน้อยกว่ารูปแทนชนิดอื่น ๆ และ เปิดโอกาสให้นำรูปแทนเช่น รูปแทนประเภทซ้ำรูปเป็นต้น มาใช้แทนที่ได้ค่อนข้างสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย